

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

Blad

2016-04-14

5

§ 1

Genomgång av närvaro

Närvaron redovisas separat på blad 1 – 4.

§ 2

Val av justerare och meddelande om tid och plats för protokolljustering

Beslut

1. Vice ordförande Kristina Lutz (M) utses att tillsammans med ordförande Ewa Larsson (MP) justera dagens protokoll.
2. Protokollet ska justeras den 21 april 2016 hos nämndsekreteraren på Björkhagsplan 6, Björkhagen, Skarpnäcks stadsdelsförvaltning.

§ 3

Godkännande av dagordning

Beslut

Stadsdelsnämnden fastställer förslaget till dagordning.

§ 4

Anmälan av protokolljustering

Beslut

Anmäls att stadsdelsnämndens protokoll från sammanträdet den 17 mars 2016 justerades den 22 mars 2016.

Sammanträdesprotokoll**Sammanträdesdatum****Blad****2016-04-14****6**

§ 5**Information från stadsdelsförvaltningen**

Stadsdelsdirektör Denise Melin lämnar följande information till nämnden:

Cheferna på förvaltningen har varit på Ledardagen där bland annat Vision 2040 diskuterades.

En introduktion för nya ledamöter kommer att äga rum den 25 april.

Den 21 april och den 12 maj kommer polisen tillsammans med förvaltningen att hålla ett dialogmöte för medborgare.

Det finns för närvarande inga bosättningar på förvaltningens område men däremot finns en grupp asfaltsläggare vid Tyresövägen. Polisen är inkopplad.

Avdelningschef Lars-Gunnar Winsa lämnade följande information:

Ca 900 ungdomar har sökt sommarjobb. Vissa kategorier är prioriterade, såsom de som är aktuella på förvaltningen och de som sökt tidigare år men inte fått. Många av jobben är inom äldre- och barnomsorgen och Svenska bostäder upplåter vissa fasader till muralmålningar.

Kulturhuset hade en workshop 7 april som var ett samarbete mellan Sensus och stadsdelsförvaltningen. Olika föreningar som jobbar med barn, ungdomar och familjer deltog och kulturhusets framtida aktiviteter diskuterades.

Bagarmossen- Kärrtorps Bollklubb har sökt demokratibidrag. Det är ett projekt som arbetar med läxhjälp och fritidsaktiviteter för årskurserna 6-9.

Justeringsmännens signum**Utdragsbestyrkande**

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

Blad

2016-04-14

7

SIG, sociala insatsgruppens arbete pågår och samverkar med Farstas och Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltningar och anställer bland annat personer med bakgrund inom idrott för ökad aktivering.

PPSS, pilotprojekt socialtjänst skola, har nu fyra anställda ungdomscoacher som arbetar med elever med hög frånvaro. Två av dessa jobbar specifikt med romska elever, och även de romska brobyggarna är inkopplade.

Ledamot Claes Elmgren (S) framförde att initiativet är positivt

Ersättare Jonathan Lindgren (KD) ställde en fråga angående de asfaltsläggare som orsakat problem i stadsdelen och vilka möjligheter som finns att begränsa tillträde till parkeringar med till exempel avgifter som skulle kunna användas till att finansiera upprustningar av Flatenområdet.

Stadsdelsdirektör Denise Melin informerade om att polisen jobbar med problemet.

Utredare Inger Bogne berättade att det är Trafikkontoret som sköter driften av Flatenparkeringen. Vad gäller bryggan vid Flaten så är en ny brygga beställd.

Ledamot Eva Ångström (M) frågade i vilken grad privata aktörer skulle kunna skapa sommarjobb. Denise svarade att Arbetsmarknadsförvaltningen gjort en kartläggning och ber om att få återkomma

Claes Elmgren (S) sade att de arbeten som staden ordnar riktar sig till de ungdomar som inte har nätverk i arbetslivet och ska ses som komplement till andra aktörer.

Lars-Gunnar Winsa informerade om att en hotfull situation uppstått för förvaltningens uppsökare då en kiosk

Justeringsmännens signum

Utdragsbestyrkande

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

Blad

2016-04-14

8

blev rånad och en av gärningspersonerna hade en kofot.
Förvaltningen har diskuterat händelsen för att säkerställa
att det går rätt och säkert till vid dylika situationer.

Justeringsmännens signum

Utdragsbestyrkande

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

Blad

2016-04-14

9

§ 6

Nämndens frågor till förvaltningen

Vice ordförande Kristina Lutz (M) ställde en fråga om hur förvaltningen tänker kring konsekvenser av stängningen av Markuskyrkan. Inger Bogne svarade att förvaltningen jobbar med frågan.

Ledamot Yasmin Eriksson (S) berättade att kyrkans verksamhet kommer att fortsätta fast i andra former och i andra lokaler. Ersättare Bo Olsson (S) sade att andra lokaler finns vid bland annat Markusplatsen och Bagarmossens kyrka.

Ordförande Ewa Larsson informerade om att den manuella och ideella klockringningen kommer att fortsätta.

Justeringsmännens signum

Utdragsbestyrkande

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

Blad

2016-04-14

10

§ 7

Underlag för budget 2017 med inriktning 2018 och 2019

BESLUT

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutar följande:

1. Underlaget till budget för år 2017 med inriktning 2018 och 2019 godkänns.
2. Ärendet överlämnas till kommunstyrelsen.
3. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Ärendet

Ärendet redovisas i förvaltningens tjänsteutlåtande (dnr: 1.1. -39/16).

Kommunfullmäktiges inriktningsmål

Förvaltningen arbetar med att bidra till ett jämlikt och hållbart Stockholm. Nämndens verksamheter ska erbjuda kostnadseffektiv samhällsservice med god kvalitet. Förvaltningen uppmärksammar barnets rättigheter samt de mänskliga rättigheterna och utvecklar ett jämställdhetsperspektiv i alla verksamheter.

Nedan presenteras de strategiska satsningarna i punktform för hur nämnden bidrar till kommunfullmäktiges inriktningsmål under treårsperioden.

Ett Stockholm som håller samman

Förskoleverksamhet

- Ersätta paviljonger och äldre förskolor till moderna förskolor och uppfylla barnomsorgsgarantin
- Rekrytera och behålla förskollärare
- Skapa tid för förskollärare till reflektion och utveckling enligt uppdraget i förskolans läroplan

Justeringsmännens signum

Utdragsbestyrkande

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

Blad

2016-04-14

11

- Skapa mer tid för förskolechef att vara pedagogisk ledare

Verksamhet för barn, kultur och fritid

- Verka för en ”sammanhållen stadsdel” med skolor, polis, föreningar, kulturliv och ungdomar
- Motverka social oro inom det förebyggande arbetet bland annat genom Skarpnäckslyftet
- Vidareutveckla Skarpnäcks kulturhus till ett attraktivt kultur- och demokrat centrum för invånarna i stadsdelsområdet
- Verka för en sammanhållen ungdomsverksamhet i hela stadsdelsområdet

Äldreomsorg

- Fokusera på kontinuitet vid planering av bemanningen inom hemtjänsten så att den äldre får hjälp av så få olika personer som möjligt
- Fortsätta satsa på kompetensutveckling för att möta äldre med särskilda behov såsom personer med demenssjukdom, äldre med psykisk ohälsa och/eller missbruk
- Fortsätta stärka uppföljningen av verksamheterna och utveckla individuppföljningen

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

- Fortsätta stärka uppföljningen av verksamheterna samt utveckla individuppföljningen
- Fortsätta att utveckla organisationen med betoning på samarbete och samverkan mellan enheterna inom den nya avdelning som kommer att bildas genom sammanslagning av avdelningen för individ- och familjeomsorg och enheten för funktionsnedsättning
- Integrera ett sammanhållet arbetssätt inom utredning av barn och ungdom, som har problematik med både funktionsnedsättning och vårdnadshavare som brister i omsorgen

Justeringsmännens signum

Utdragsbestyrkande

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

Blad

2016-04-14

12

Individ- och familjeomsorg, inkl. socialpsykiatri

- Fortsatt arbete med strategin för en sammanhållen socialtjänst
- Fortsatt arbete med kvalitetsutveckling av arbetet med ensamkommande flyktingbarn
- Vidareutveckla ett inkluderande stöd för barn och ungdom med romsk bakgrund i samverkan med förskola och skola
- Brukarinflytandet förstärks vid de myndighetsutövande enheterna
- Fortsätta att utveckla alternativa boendeformer för personer med samsjuklighet

Stadsmiljöverksamhet

- Sköta, rusta upp och utveckla lekplatser, parker, strandbad och naturområden i dialog med medborgarna.

Ett klimatsmart Stockholm

- Arbeta utifrån stadens vägledning för kemikaliesmart förskola
- Bidra till att minska förekomsten av skadliga ämnen i förvaltningens verksamheter bland annat genom ett fortsatt fokus på kemiska ämnen i byggmaterial samt ett nytt fokus på kemiska ämnen i lekutrustning
- Vidareutveckling av miljöarbetet med fokus på matavfall, elbilar och minskad elförbrukning med utgångspunkt från Stockholms miljöprogram. Miljöarbetet sker både i egen regi och i samarbete med entreprenörer

Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

- Utveckla samarbetet internt och med andra förvaltningar för samnyttjande av resurser
- Fortsatt arbete med att sänka sjukfrånvaron
- Fortsatt arbete för en god arbetsmiljö

Justeringsmännens signum

Utdragsbestyrkande

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

Blad

2016-04-14

13

Ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder

- Genom sammanhållna insatser stödja alla bidragstagare till egen försörjning
- Öka möjligheten för personer med psykiska funktionsnedsättningar att ta steget från biståndsbedömd sysselsättning till arbete, praktik eller studier
- Bidra till stadens arbete med att utveckla samarbetet mellan myndigheter inom rehabiliteringsområdet för sjukskrivna personer med försörjningsstöd
- Utveckla arbetssätt kring personer som står utan boende och som bor i kostsamma boenden såsom hotell, härbärge och vandrarhem
- Brukarinflytandet stärks vid den myndighetsutövande enheten

Ett demokratiskt hållbart Stockholm

- Arbeta utifrån nämndens program mot nazism, rasism och våldsbejakande extremism bland annat genom att utveckla metoder för tidig upptäckt av radikaliserings
- Arbeta inom alla verksamhetsområden med kompetensutveckling inom ramen för jämställdhet och rättvisa
- Systematiskt arbete med att öka brukar- och medborgarinflytande
- Verka för att förvaltningens kommunikation är aktiv, tillgänglig och trovärdig och sker utifrån mottagarens behov och förutsättningar

Framlagda förslag till beslut

Ordförande Ewa Larsson (MP) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut, vice ordförande Kristina Lutz (M) yrkar bifall till Moderaternas förslag till beslut och ledamot Jesper Svensson (L) yrkar bifall till Liberalernas förslag till beslut.

Justeringsmännens signum

Utdragsbestyrkande

Sammanträdesprotokoll**Sammanträdesdatum****Blad****2016-04-14****14**

Beslutsgång

Ordföranden konstaterar att det finns tre förslag till beslut och det är förvaltningens, Moderaternas och Liberalernas förslag till beslut. Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att stadsdelsnämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Reservationer

Vice ordförande Kristina Lutz m.fl. (M) reserverar sig mot beslutet till förmån för ett eget förslag till beslut enligt följande:

Stadsdelsnämnden beslutar följande.

1. Att delvis bifalla förvaltningens förslag till underlaget till budget för år 2017 med inriktning på 2018-2019
2. Att därutöver anföra följande

Alliansens vision för Skarpnäck är en hållbar, trygg, tillåtande och framtidsinriktad stadsdel med en mångfald av människor och verksamheter och där varje individ, oavsett bakgrund, är fri att forma sin egen framtid. Stadsdelens service gentemot medborgarna kännetecknas av hög kvalitet och valfrihet. Vad gäller underlaget för budget 2017–2019 vill Moderaterna särskilt framhålla följande.

Stockholm är en fantastisk stad som har haft en god utveckling de senaste åren. Maktskiftet 2014 innebär dock att Stockholm har slagit in på en felaktig kurs. Framförallt

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

Blad

2016-04-14

15

saknas trovärdiga och genomförbara svar på Stockholms framtidsutmaningar. En växande storstad som Stockholm står inför utmaningar på åtskilliga områden, från infrastruktur till företagsklimat och välfärd. Tre områden har dock en särställning: bostadsbyggandet, skolan och integrationen.

Majoriteten har redan höjt skatten två gånger. Trots det förmår majoriteten inte leverera. Problemet är inte brist på ekonomiska resurser, utan brist på politiskt ledarskap. Det är långt kvar till majoritetens mål om det sociala och ekonomiska hållbara Stockholm.

I flerårsbudget för Skarpnäck kan vi läsa att under åren 2016-2019 beräknas pris- och löneökningarna innebära kostnadsökningar om cirka 25,0 mnkr per år. En oförändrad budget enligt plan och beräknade kostnadsökningar medför krav på effektiviseringar på effektiviseringar om cirka 27,0 mnkr per år. Trots de skattehöjningar vi sett kan vi räkna med besparingar eller flera skattehöjningar.

Sjukfrånvaron är hög och ökar. Höga sjuktal har en prislapp, först och främst mänsklig för dem som drabbas, men också för stadsdelens verksamheter. Det är då märkligt att majoriteten inte reagerat tidigare på den ökade sjukfrånvaron. Om ansvar som arbetsgivare inte tas kommer vi aldrig att få bukt med sjukskrivningarna.

Framtiden kräver att stadsdelsnämnden prioriterar kärnverksamheterna i välfärden. Moderaterna tänker inte kompromissa och låta kärnverksamheterna få försämrad kvalitet till förmån för kostsamma byråkratiska projekt. För oss är det viktigt att Skarpnäcks medborgare erbjuds en bra och god välfärd med hög kvalitet och valfrihet inom äldreomsorg, förskola och social omsorg.

Justeringsmännens signum

Utdragsbestyrkande

Sammanträdesprotokoll**Sammanträdesdatum****Blad****2016-04-14****16**

I övrigt hänvisas till Moderaternas reservation till budgeten för 2016.

Ledamot Jesper Svensson m. fl. (L) reserverar sig mot beslutet till förmån för ett eget förslag till beslut enligt följande:

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutar följande:

1. Att delvis bifalla förvaltningens förslag till underlaget till budget för år 2017 med inriktning 2018.
2. Att överlämna ärendet till kommunstyrelsen
3. Att förklara paragrafen omedelbart justerad.
4. Att därutöver anföra följande.

Alliansens vision för Skarpnäck är en hållbar, trygg, tillåtande och framtidsinriktad stadsdel med en mångfald av människor och verksamheter och där varje individ, oavsett bakgrund, är fri att forma sin egen framtid. Stadsdelens service gentemot medborgarna kännetecknas av hög kvalitet och valfrihet. Vad gäller underlaget för budget 2017–2019 vill Liberalerna särskilt framhålla följande.

Ett Stockholm där alla har möjlighet att förverkliga sin potential och där framtida generationer växer upp med jämlika livschanser kräver välfärd i världsklass. Den rödgrönrosa majoriteten höjer skatten men har svårt att finansiera kärnverksamheter som förskola, äldreomsorg och socialtjänst. Det ekonomiska läget i många stadsdelar är ansträngt. Sjukfrånvaron hos personalen ligger på många håll kvar på alarmerande höga nivåer. Inom Skarpnäcks förskolor är t.ex. sjukfrånvaron 8,41 procent, en ökning med över två procentenheter jämfört med för ett år sedan. Inom äldreomsorgen är situationen än värre – där ökade sjukfrånvaron förra året från 10,5 till 13,4 procent!

Justeringsmännens signum**Utdragsbestyrkande**

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

Blad

2016-04-14

17

Under de två gångna mandatperioderna har förskolan varit en av stadens allra mest uppskattade verksamheter, med några av landets minsta barngrupper, genomgående en hög kvalitet och en stor mångfald i pedagogiska inriktningar. För att behålla den utvecklingen krävs satsningar på minskade barngrupper och höjd attraktionskraft för förskolläraryrket, inte minst med tanke på det svåra rekryteringsläget. Lönerna för förskollärarna måste höjas.

Vi ser med oro på att den rödgrönrosa majoriteten låter Skarpnäcks förskolor överskrida sin kapacitet med nästan fem procent – det torde varken vara bra för personalens arbetsmiljö eller för barnen. Behovet av nya förskolelokaler leder till högre hyror – från 43 miljoner kronor 2016 till 52 miljoner kronor 2019, enligt förvaltningens plan. Detta samtidigt som stadsdelens budget under samma period *minskar*, från 1,081 miljarder till 1,080. Konsekvensen av detta är att förvaltningen tvingas avisera ett besparingsprogram om 27 miljoner kronor per år de kommande åren. Hur detta slår mot förskolan, och de andra verksamheterna i stadsdelen, återstår att se.

Alla har rätt till ett bra boende. Vi vill låta alla äldre över 85 år som så vill få plats på servicehus eller vård- och omsorgsboende. Staden står inför stora utmaningar på längre sikt att bygga ut äldreboenden så att alla äldre som behöver komma till ett boende också kan få göra det. Vi gläds åt att Hemmet för gamla, som drivs av ett privat företag sedan flera år, har goda resultat i brukarundersökningarna. Boendet står inför ett renoveringsbehov och verksamheten står därför inför förändringar. Vi hoppas att den rödgrönrosa majoriteten inte utsätter verksamheten för någon tvångskommunalisering.

Som ett resultat av Alliansens målmedvetna arbete är antalet personer med ekonomiskt bistånd i staden rekordlångt. Det är viktigt att stadsdelsnämnden i

Justeringsmännens signum

Utdragsbestyrkande

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

Blad

2016-04-14

18

samverkan med arbetsmarknadsnämnden fortsätter att arbeta för att slussa personer från bidrag till arbete.

Situationen för många socialsekreterare är pressad, och personalomsättningen är för hög. För att behålla socialsekreterarna krävs att stadsdelsnämnden arbetar aktivt och ambitiöst med ledarskap, handledning och karriärmöjligheter. Precis som i andra yrken där man arbetar med människor i utsatta situationer är möjlighet till handledning och professionellt stöd viktigt. Liberalerna menar att ett löneyft för socialsekreterare i den sociala barn- och ungdomsvården är nödvändigt för att stabilisera personalsituationen.

I Skarpnäck pågår två omfattande programarbeten som kan skapa trivsamma stadsmiljöer och välbehövliga bostäder. Inom båda programmen ryms goda möjligheter att förverkliga strategin i Stockholms översiktsplan *Promenadstaden* om en mer integrerad ytterstad med nya sammanhängande stadsmiljöer och förstärkta kopplingar. Här är stärkta samband mellan Hammarbyhöjden och Hammarby sjöstad respektive mellan Bagarmossen och Skarpnäck särskilt viktiga att åstadkomma. Det är angeläget att såväl stadsdelsförvaltningen som stadens centrala förvaltningar håller fast vid intentionerna i *Promenadstaden* för att säkerställa att den stad som vi bygger också är en stad som håller samman.

Att kombinera en ekonomi i balans med höga ambitioner i välfärden, utan skattehöjningar som hotar jobben och företagandet, är en svår uppgift. Men den är avgörande om Stockholm ska bli en stad som klarar integrationen av nyanlända och ger kunskap och framtidstro åt växande generationer, utan att urholka vår förmåga att långsiktigt ta ansvar för välfärden.

Ersättaryttranden

Gunnar Caperius (C) anmäler ett särskilt yttrande enligt följande:

Justeringsmännens signum

Utdragsbestyrkande

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

Blad

2016-04-14

19

Om jag hade haft rösträtt skulle jag ha yrkat enligt följande:

Att avslå Skarpnäcks stadsdelsnämnds förslag till beslut.
Att Stadsdelsnämnden ges i uppdrag att återkomma till nämnden med underlag i överensstämmelse med vad som anføres nedan.

Alliansens vision för Skarpnäck är en hållbar, trygg, tillåtande och framtidsinriktad stadsdel med en mångfald av människor och verksamheter och där varje individ, oavsett bakgrund, är fri att forma sin egen framtid. Stadsdelens service gentemot medborgarna kännetecknas av hög kvalitet och valfrihet. Vad gäller underlaget för budget 2017–2019 vill Centerpartiet särskilt framhålla följande.

Underlag för budget 2017 med inriktning 2018 och 2019 förhåller sig till de ekonomiska ramar och mål som anges i kommunfullmäktiges budget. Eftersom Centerpartiet i reserverat sig mot såväl budgeten som verksamhetsplanen för 2016 har vi därför skiljaktig mening även avseende inriktningen i budgetplaneringen för kommande år.

Underlaget för budget 2017 med inriktning 2018 och 2019 för Skarpnäcks stadsförvaltning visar på flera utmaningar inom stadsdelens verksamhet. Särskilt oroande är den ökande sjukfrånvaro inom förskolan och insatser för att skapa bättre arbetsmiljö är avgörande för att behålla den höga andel förskollärare som funnits i vår stadsdel. VI ser med oro på att de ökande lokalbehoven inom förskolan möts av högre hyror och minskade anslag.

Även inom äldreomsorgens ser vi ökande långtidssjukfrånvaro och en tydlig handlingsplan behöver utarbetas för att bryta den negativa trenden.

Att medborgarna i Skarpnäck har ett brett och varierat utbud av utförare av äldreomsorg, förskola och LSS-verksamhet är viktigt. Det bidrar till utveckling av

Justeringsmännens signum

Utdragsbestyrkande

Sammanträdesprotokoll**Sammanträdesdatum****Blad****2016-04-14****20**

verksamheter, fler lösningar som passar olika personer, och mer inflytande för enskilda som använder sig av dessa verksamheter. Samtidig som det skapar möjligheter inte minst kvinnors företagande och därmed skapar förutsättningar för karriärsutveckling och högre löner. Vi ser med oro på det röd-grön-mörkröda styrets ideologiskt drivna vilja att ta över befintliga väl fungerande verksamheter genom s.k. egenregianbud. Istället borde man fokusera på att långsiktigt säkerställa just ett brett utbud av aktörer, så väl privat, personaldrivna och offentliga.

Vi välkomnar ambitionen att utveckla samarbetet med andra förvaltningar när det gäller skötseln av naturområden och parker, men vill understryka vikten av att lovvärda ambitioner också ger resultat och att förvaltningen prioriterar att vara aktiva och pådrivande på detta arbete

Till sist noterar vi att ordet ”företag” överhuvudtaget inte förekommer i dokumentet. Vi vill att förvaltningen tar fram en långsiktig plan för hur man ska arbeta för att skapa ett bättre lokalt företagsklimat och mer levande centrum. Planen bör bl.a. omfatta stadsmiljö- och trygghetsfrågor, och ett mål om att skapa fler arbetsplatser i stadsdelen bör sättas. Stadsdelsförvaltningen bör driva detta fokuserat både inom de egna ramarna, men även pådrivande och som katalysator för andra förvaltningar och nämnders möjliga insatser.

Jonathan Lindgren (KD) anmäler ett särskilt yttrande enligt följande:

Om jag hade haft rösträtt skulle jag ha yrkat enligt följande:

1. Att avslå Skarpnäcks stadsdelsnämnds förslag till beslut

Justeringsmännens signum**Utdragsbestyrkande**

Sammanträdesprotokoll**Sammanträdesdatum****Blad****2016-04-14****21**

2. Stadsdelsnämnden ges i uppdrag att återkomma till nämnden med underlag i överensstämmelse med vad som anförs nedan.
3. Att därutöver anföra följande:

Alliansens vision för Skarpnäck är en hållbar, trygg, tillåtande och framtidsinriktad stadsdel med en mångfald av människor och verksamheter och där varje individ, oavsett bakgrund, är fri att forma sin egen framtid. Stadsdelens service gentemot medborgarna kännetecknas av hög kvalitet och valfrihet. Vad gäller underlaget för budget 2017–2019 vill Kristdemokraterna särskilt framhålla följande.

Stadsdelsnämnderna har en viktig roll i staden genom att vara en lokal länk samt ansvara för dialog mellan medborgare och stadens förvaltningsorganisation och förtroendevalda. Stadsdelsnämnderna ansvarar för kommunal förskoleverksamhet, äldreomsorg, stöd och service till personer med funktionsnedsättning, individ- och familjeomsorg, socialpsykiatri, barn, kultur, fritid och - fram tills nyligen - utbetalning av vårdnadsbidrag. Stadsdelsnämnderna ansvarar också för stadsmiljöarbete, viss tillsynsverksamhet, konsumentvägledning, ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder. Stadens fem jobbtorg förstärker stadsdelsnämndernas arbete för att öka sysselsättningen och minska bidragsberoendet. Majoriteten vill utreda möjligheten att införa direktvalda stadsdelsnämnder. Kristdemokraterna avvisar detta förslag. Det är viktigt att regelbundet se över stadsdelsnämndernas uppgifter och struktur.

Systemet för fördelning av resurser utgår från stadsdelsnämndernas verksamhetsansvar och befolkningens struktur. Det ger stadsdelsnämnderna frihet att själva välja sin organisation. Stadsdelsnämnderna får resurser i relation till det förväntade behovet och inte utifrån faktiska kostnader. I fördelningen inkluderas samtliga löpande kostnader för att bedriva en verksamhet

Justeringsmännens signum**Utdragsbestyrkande**

Sammanträdesprotokoll**Sammanträdesdatum****Blad****2016-04-14****22**

inkluderat personal, lokaler, administration och övriga kostnader. Stadsdelsnämnderna får sina medel tilldelade som ett anslag. Inom ramen har stadsdelsnämnderna frihet att disponera anslaget och prioritera mellan verksamheterna, så länge de följer de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige fastställt.

Stadsdelsnämnderna ska utifrån att Stockholm växer klara framtida volymförändringar med hög kvalitet inom verksamheterna utifrån de ramar som volymförändringarna ger, men i övrigt med befintliga resurser. Stadsdelsnämnderna ska samverka i syfte att lära av varandra, sprida goda exempel och utveckla effektiviteten.

Det är viktigt att stadsdelsnämnderna arbetar övergripande kring trygghetsfrågorna, i enlighet med Trygg- och säkerhetsprogrammet, och lär av varandras goda exempel. Utgångspunkten ska vara erfarenheter från ytterstadsarbetet där stadsdelsnämndernas trygghetssamordning arbetar nära andra aktörer såsom polis, brandförsvaret, fastighetsägare, anhöriga, föräldrar och föreningar.

Stadsdelsnämnderna ska erbjuda ett personligt möte vid budget- och skuldrådgivning. Det är särskilt viktigt att familjer med barn snabbt erbjuds rådgivning. Inga barnfamiljer ska behöva vänta mer än en vecka på att få sitt första budget- och skuldrådgivningssamtal.

Stadsdelsnämnderna ska arbeta med Idéernas Stockholm utifrån beslutade riktlinjer i staden. Stadsdelsnämnderna ska delta i stadens upphandling av cyklar och elcyklar.

Förskoleverksamhet

För att klara utbyggnaden av förskolelokaler ska alltid möjligheten att utnyttja skollokaler undersökas. Staden ska även samverka med fastighetsägare, näringslivet och andra aktörer för att hitta nya lösningar på behovet av förskolelokaler och platser. Staden ska ha en välkomnande attityd till förskolor på arbetsplatser om arbetsgivare visar intresse av att starta fristående arbetsplatsförskolor. För att säkerställa att behoven möts ska stadsdelsnämnderna

Justeringsmännens signum**Utdragsbestyrkande**

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

Blad

2016-04-14

23

samverka med fristående driven verksamhet vid start av nya förskolor. Stadsdelsnämnden ska också verka för att successivt öka antalet förskolor med tillagningskök. Ansvaret att uppfylla barnomsorgsgarantin innebär att det ska finnas en långsiktig och framsynt planering av förskolelokaler. Stadsdelsnämnderna har därmed en central roll för att säkra behovet av förskolelokaler i planeringen av nya stadsdelar. Stadsdelsnämnderna kan däremot med fördel överlåta åt andra aktörer att driva verksamheten.

Tydliga mål i förskolan

Läroplanen för förskolan har förtydligats och kompletterats med nya mål när det gäller språkutveckling, matematik, naturvetenskap och teknik. Förskolans pedagogiska uppdrag har förtydligats och även förskolläraernas ansvar. Arbetet med matematik och språkutveckling är även fortsättningsvis prioriterade områden där arbetet i förskolan ska fördjupas. Lärandet förutsätter dock trygghet och omsorg. Den delen måste prioriteras när alltmer fokus läggs på språk och matematik. Föräldrar som har sitt tvååriga barn på förskolan bekymrar sig nog inte lika mycket för bristande matematikkunskaper som för stora barngrupper och att barnet mår bra och känner sig tryggt. Därför vill Kristdemokraterna lyfta omsorgsperspektivet mer än vad som görs idag.

Förskolan ska arbeta aktivt med jämställdhet. Alla barn ska få tillgång till alla de möjligheter och utmaningar som förskolan erbjuder. Alla barn ska få bredda sina lekmönster och intressen och utvidga sina möjligheter att utvecklas och lära på alla områden, oavsett kön. Kultur i förskolan omfattar kultur för, med och av barn. Genom en strukturerad samverkan mellan förskolan och kulturlivet finns en unik möjlighet att säkra barns rätt till kulturell delaktighet och eget skapande. Personalen ska ha god kulturkompetens och möjlighet till kompetensutveckling inom detta område. Barnkulturplanen – Kultur i ögonhöjd – är en viktig del i detta arbete.

Justeringsmännens signum

Utdragsbestyrkande

Sammanträdesprotokoll**Sammanträdesdatum****Blad****2016-04-14****24**

Förskolans fysiska miljö ska väcka nyfikenhet, inspirera och utmana barn till utforskande och upptäckande. Miljön både i förskolan och i dess närområde ska ge möjlighet till en aktiv utevistelse med fysisk rörelse. Utemiljön ska också ses som ett av förskolans pedagogiska rum. Det positiva sambandet mellan kost, rörelse och hälsa grundläggs redan i förskoleåldern. Alla barn ska få god, varierad och näringsriktig mat i förskolan.

Att delta i en pedagogisk verksamhet ger möjligheter att på ett tidigt stadium uppmärksamma barn med behov av särskilt stöd. Barn med läs- och skrivsvårigheter får större möjligheter att lära sig läsa och skriva om deras svårigheter uppmärksammas tidigt i livet.

Ett utvecklingsområde för stadens förskolor är arbetet med flerspråkiga barn och mångkulturellt arbete. Barnen i förskolan ska mötas av ett interkulturellt förhållningssätt, vilket innebär att de olika erfarenheter som alla barn har med sig av olika sätt att vara tillsammans på, att samtala, att berätta, att läsa böcker och så vidare ska tas tillvara. Det är angeläget att förskolan har en bra kompetens om barns språkutveckling och kan stödja flerspråkighet hos barn med annat modersmål än svenska.

Förskolans organisation ska säkerställa att alla barn blir sedda och känner sig trygga, därför är det viktigt att beakta barngruppernas storlek. Små grupper är viktigt för att barn ska kunna knyta an och känna trygghet och arbetsro. Inte minst är det viktigt för de yngsta barnen. Antalet barn i småbarnsgrupperna (1-3 år) bör därför inte vara fler än 12 barn per grupp och grupperna för de äldre barnen (4-5 år) bör inte bestå av fler än 15 barn.

Föräldrarnas val och önskemål påverkar inriktning och utbud i Stockholm. Lika villkor ska råda mellan kommunala och fristående alternativ. Full etableringsfrihet ska gälla för fristående förskolor och pedagogisk omsorg. Staden vill se en mångfald bland utförare och olika pedagogiska verksamheter. För att ytterligare öka föräldrars valfrihet ska stadsdelsnämnderna uppmuntra och underlätta för enskilda aktörer att bedriva

Justeringsmännens signum**Utdragsbestyrkande**

Sammanträdesprotokoll**Sammanträdesdatum****Blad****2016-04-14****25**

förskoleverksamhet i Stockholm och bland annat erbjuda flerfamiljssystem och pedagogisk omsorg. Föräldrar ska ha tillgång till god information om olika utförare och olika former av barnomsorg för att kunna göra ett aktivt val. Staden ska säkerställa att de som har ett fastställt behov av barnomsorg utanför stadens ramtider (06.30-18.30) får möjlighet till detta i enlighet med stadens gällande regelverk.

Den som leder den dagliga verksamheten och har det pedagogiska ansvaret på en förskoleavdelning eller förskola ska vara förskollärare. För att genomföra läroplanens intentioner är det viktigt att stadsdelsnämnderna prioriterar arbetet med att öka andelen förskollärare. Målsättningen är att minst hälften av medarbetarna ska ha pedagogisk högskoleutbildning. Barnskötare har en viktig roll att spela i förskolans verksamhet och ska ha goda möjligheter att utvecklas i sitt yrke.

Stadens riktlinjer som förtydligar hur arbetet med barns övergång från förskola och skola ska organiseras. En god samverkan mellan förskola och skola är av stor betydelse för barns utveckling och lärande.

Förskolan ska ha goda former för samverkan med föräldrar och vårdnadshavare. Föräldrars/ vårdnadshavares kännedom om vad förskolan gör för att stödja barnens utveckling ska öka, liksom förskolans dokumentation och uppföljning. Resultatet av förskoleundersökningen ska vara vägledande i förskolans arbete med dokumentation och dialog.

Varje förskola ska ha en namngiven kontaktperson hos socialtjänsten.

Verksamhet för barn, kultur och fritid

Den öppna förskolan är en uppskattad och efterfrågad verksamhet. Den erbjuder viktig stimulans och gemenskap till barn och stöd och utbyte till föräldrar och

Justeringsmännens signum**Utdragsbestyrkande**

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

Blad

2016-04-14

26

dagbarnvårdare. Öppna förskolan kan med fördel bedrivas i samarbete med frivilligorganisationer.

Stockholms parklekar har stor betydelse för många barn. Lokalerna bör användas större del av dagarna för att bidra till parklekarnas fortlevnad och barn i fler åldrar. Som ett led i den växande staden bör utbudet av parklekar förstärkas genom att staden aktivt arbetar med att engagera externa aktörer som vill anlägga parklekar i fler av Stockholms parker.

Fritidsgårdarna erbjuder en mötesplats på lov, kvällar och helger. De samarbetar också med föreningar och organisationer kring ungas fritid. Under skolloven arrangeras många varierande aktiviteter. Det samarbete som i dag sker med frivilligorganisationer kring denna verksamhet ska utvecklas. Stadsdelsnämnder som deltar i ytterstadsvisionerna ska särskilt prioritera denna verksamhet.

Alla barn och ungdomar ska ges möjlighet till att uppleva och själva utöva olika former av kultur.

Stadsdelsnämnderna ska fortsätta sitt arbete med att utöka utbudet av kulturaktiviteter för barn och ungdomar med funktionsnedsättning. Verksamheter och föreningar som riktar sig till denna målgrupp ska uppmuntras.

Sommarkoloniverksamhet bedrivs i olika former för barn och unga i Stockholm. Det är viktigt att sommarkoloniverksamhet förblir en mötesplats för barn och unga med olika etnisk och social bakgrund. Barn som av olika skäl har större behov än andra av att åka på sommarkoloni ska prioriteras, och nämnderna ska arbeta uppsökande med information och erbjudande om kollo. Nämnderna anordnar också egen sommarkolloverksamhet. Inom verksamhet för LSS-kollo finns kollogårdar med olika inriktningar och anpassningar beroende på deltagarnas ålder och typ av funktionsnedsättning. Fler barn och unga med funktionsnedsättning ska också erbjudas möjlighet att delta i ordinarie sommarkoloniverksamhet.

Justeringsmännens signum

Utdragsbestyrkande

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

Blad

2016-04-14

27

För att stimulera lokala föreningar och därigenom kulturliv och idrottsaktiviteter för stadens ungdomar finns föreningsstöd att söka. Stadsdelarna ska underlätta för föreningar att söka stöd för sin verksamhet. Initiativ som motverkar segregation, missbruk eller tar andra sociala hänsyn ska särskilt uppmärksammas.

Fler familjecentraler bör inrättas där mödravårdscentral, barnavårdscentral och socialtjänsten kan samverka för att tidigt upptäcka barn som riskerar att fara illa och stötta familjer på olika sätt.

Fältassistenternas mycket viktiga arbete med ungdomar i staden ska stödjas och i vissa stadsdelar utökas. Kristdemokraterna stöder därför den nya majoritetens satsning på fler fältassistenter

Stadsdelsnämnderna ska planera för att erbjuda ungdomar i Stockholm feriearbeten under både sommar- och vinterlov.

Äldreomsorg

Det som utmärker en kvalitativ, värdig och uppskattad äldreomsorg är inte om verksamheter bedrivs i kommunal eller privat regi. Det väsentliga är helt andra aspekter; ledarskapet, bemötandet och personalsammansättningen. Att medborgarna kan välja bort verksamheter och tjänster som man inte är nöjd med är självfallet positivt. Alternativet, som majoriteten förespråkar, är att makten centreras till kommunpolitiker och att de avgör vad som är bäst för den enskilde.

En parboendegaranti finns som ger förutsättningar till sammanboende för de äldre par som så önskar. Antalet trygghetsbostäder ska möta den efterfrågan som finns.

Justeringsmännens signum

Utdragsbestyrkande

Sammanträdesprotokoll**Sammanträdesdatum****Blad****2016-04-14****28**

Alla som är 85+ som så önskar ska ha rätt till äldreboende, utan biståndsbedömning.

Under den närmaste tiden kommer antalet personer äldre än 80 år att minska i Stockholm för att sedan öka igen. Därmed ökar också behovet av olika former av vård och omsorgsboenden.

Informationen om stadens boenden med särskild profil ska förstärkas.

De boendeformer som erbjuds stadens äldre ska vara anpassade efter olika individuella behov. Vid biståndsbedömning ska särskild hänsyn tas till ålder, oro och ensamhet.

Kristdemokraterna vill att hemsjukvården kommunaliseras och välkomnar det fortsatta arbetet för att åstadkomma detta.

Arbetet med att ständigt utveckla kvaliteten inom äldreomsorgen ska fortgå.

Äldreombudsmannen återinrättas under äldrenämnden och har en viktig uppgift för att bevaka äldres rättigheter och vid behov initiera förbättringar i äldreomsorgen.

För att ge äldre i Stockholm en god vård och omsorg krävs ett gott ledarskap samt engagerad och utbildad personal. Inom äldreomsorgen finns ett behov av grundutbildning som måste mötas. Målet är att all tillsvidareanställd personal ska ha grundutbildning. Därtill är det viktigt att ta tillvara kunskaperna hos personer som talar andra språk, eller har kulturell eller annan kompetens som kan höja kvaliteten i omsorgen.

Samtliga medarbetare i Stockholms stad som i sitt arbete kommer i kontakt med demenssjuka eller anhöriga ska genomgå Svenskt Demenscentrums nätbaserade utbildning Demens ABC.

Arbetet med demenssteam inom hemtjänsten fortgår. Det är viktigt att även yngre personer med demenssjukdom omfattas av denna satsning.

Justeringsmännens signum**Utdragsbestyrkande**

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

Blad

2016-04-14

29

Stockholms stad genomför årligen brukarundersökningar där synpunkter på bland annat insatsernas kvalitet efterfrågas. Undersökningarna används också för att följa upp målen för verksamheten. Resultaten är ett viktigt verktyg för staden i det kontinuerliga kvalitetsarbetet.

Hemtjänsten är avgörande för att många äldre ska ha möjlighet att fortsätta bo kvar hemma. Stockholms stad ska införa en förenklad biståndsbedömning så att fler äldre som är i behov av hemtjänst ska få det.

Den enskilde har rätt till individuell behovsprövning och att beslutade insatser verkställs inom skälig tid. Stadens riktlinjer för biståndsbedömning stärker den enskildes inflytande och innebär att äldre kan påverka hemtjänstinsatsen och omdisponera denna inom ramen för det beviljade biståndsbeslutet.

Anhöriga som vårdar äldre i hemmet gör en viktig insats. Avlastning är av stor vikt för att många ska orka, vilket innebär att tillgängligheten till avlastningsboende måste öka. Informationen om vård- och omsorgsboenden i staden ska förbättras.

För att ge äldre möjlighet att behålla och/eller förbättra sina funktioner och ge förutsättningar för ett så självständigt liv som möjligt är det prioriterat att satsa på rehabiliterande insatser. Att exempelvis kunna komma ut från sin bostad är mycket betydelsefullt. Boende i vård- och omsorgsboende har rätt till utevistelse. Promenader är en viktig förebyggande insats. Alla stadsdelsnämnder ska erbjuda dagsutflykter under hela året men särskilt under sommaren.

Information om stadsdelsnämndernas aktiviteter för äldre ska finnas lättillgängligt via Äldre direkt.

Kristdemokraterna vill att Äldre direkt ska vara fortsatt öppet på helger och beklagar att majoriteten inte delar denna uppfattning.

De flesta äldre lever friska under en stor del av sin ålderdom och vill och kan klara sig själva. Det finns dock

Justeringsmännens signum

Utdragsbestyrkande

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

Blad

2016-04-14

30

ett antal äldre som i olika utsträckning behöver service, omsorg och vård. Samtliga omsorgstagare ska ha en uppdaterad individuell genomförandeplan där även individuella såväl som sociala och andra aktiviteter ingår. Personalen måste vara införstådd med och ha kunskap om syftet med dokumentation och vilka uppgifter som ska dokumenteras enligt socialtjänstlagen. Alla äldre ska ha möjlighet att delta i sociala aktiviteter på sina vård- och omsorgsboenden.

Kultur är en viktig del för att främja trivsel och hälsa. Kristdemokraterna vill därför genomföra en särskild satsning på kultur för äldre.

Alla äldre i vård- och omsorgsboenden ska ha rätt att vistas utomhus.

Ungdomsbesök i äldreomsorgen innebär ökad trivsel för äldre och ger unga en inblick i vård- och omsorgsycket, vilket är positivt för framtida rekrytering.

Ett närvarande ledarskap med inte alltför många underställda är viktigt för att verksamheterna ska hålla en god kvalitet.

Stadsdelsnämnderna ska eftersträva en god kontinuitet vad gäller biståndshandläggare.

De synpunkter som har framkommit av rådslagen inom äldreomsorgen ska användas i det fortsatta arbetet.

Måltidsupplevelsen inom stadens boenden är viktig.

Maten ska vara god och näringsrik och måltidsupplevelsen lustfylld. Den enskilde ska ha möjlighet att påverka vad som serveras.

Staden ska även i fortsättningen erbjuda ett varierat och flexibelt utbud av stöd och hjälpinsatser till de som vårdar anhöriga och närstående. De som vårdar sina anhöriga i hemmet ska också kunna erbjudas avlastning i form av korttidsboenden. Tillgång ska finnas till anhängigkonsulenter och stödplaner och korttidsvård. Stockholms stads program för stöd till anhöriga ligger till grund för arbetet med anhängigstöd. De insatser som idag utförs för att stötta anhöriga fortsätter att utvecklas och utökas med uppsökande verksamhet.

Justeringsmännens signum

Utdragsbestyrkande

Sammanträdesprotokoll**Sammanträdesdatum****Blad****2016-04-14****31**

Satsningarna på anhörigdag och anhörigombudsutbildning fortgår.

Äldres utsatthet ska uppmärksammas och motverkas. Äldrenämnden ska tillsammans med de lokala brottsförebyggande råden, polisen och stadsdelsnämnderna fortsätta att samordna arbetet för att stoppa våld och övergrepp mot äldre och därmed minska äldres oro och utsatthet.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Människor med funktionsnedsättning ska, så långt det är möjligt, ha lika möjligheter som alla andra att leva ett självständigt liv och ha ett arbete.

Inriktningen för stöd och service till personer med funktionsnedsättning är att identifiera och ta bort det som hindrar delaktighet i samhället och ett självständigt liv. Omsorg och insatser ska präglas av värdighet och respekt och hänsyn ska tas till de olika behov som yngre och äldre har. Personer med funktionsnedsättning kan själva välja boende och korttidsboende samt utförare av daglig verksamhet, hemtjänst, ledsagning, avlösning och personlig assistans.

Stadens program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning är ett styrdokument för alla stadens nämnder och bolagsstyrelser och ska så långt det är möjligt göras tillämpligt i uppdrag som staden ger andra organisationer. Det övergripande målet med programmet är att alla i Stockholms stad ska ha tillgång till och kunna delta på lika villkor i samhällets gemenskap.

Programmet innehåller sju mål/resultat som ska uppnås för målgruppen. Nämnder och styrelser ska i sin verksamhetsplanering besluta om vilka tre relevanta aktiviteter per mål de ska prioritera för att under kommande år bidra till att målen uppfylls. I syfte att stödja nämnderna i deras framtagning av aktiviteter har funktionshindersombudsmannen i samråd med representanter från handikapporganisationer tagit fram

Justeringsmännens signum**Utdragsbestyrkande**

Sammanträdesprotokoll**Sammanträdesdatum****Blad****2016-04-14****32**

förslag på aktiviteter som stöder målen i programmet. Nämnderna uppmanas att ta del av förslagen.

Samarbetet med handikapp- och brukarorganisationerna ska fortsätta utvecklas. Funktionshinderrådets roll ska stärkas, de ska engageras tidigt i planprocessen och kunna påverka beslut från början. Utbildningssatsningen för råden ska fortsätta.

Alla som inte själva kan tillgodose sina behov i det dagliga livet har rätt till bistånd från samhället. Insatser ska utformas med respekt för den enskildes önskemål och val. Stadens arbete ska präglas av tydligt brukarfokus. Alla personer med funktionsnedsättning ska erbjudas en god omsorg, stöd och service. Insatserna ska utformas med respekt för den enskildes önskemål och syfta till att skapa förutsättningar för självständighet och delaktighet i samhället. Den enskildes rätt till individuell behovsprövning och att beslutade insatser verkställs inom skäligen tid ska följas.

Personer med funktionsnedsättning ska ges ett värdigt bemötande i sina kontakter med personal hos stadens nämnder, bolag och samarbetspartners. Här är Stockholms stads bemötandeguide, som har tagits fram av socialnämnden i samråd med funktionshinderrörelsen, ett viktigt redskap.

Stockholms stads program för stöd till anhöriga ska ligga till grund för arbetet med anhängstöd.

Personer som bor i gruppboende eller servicelägenhet har rätt till kontaktperson. Möjligheten för personer med funktionsnedsättning att kommunicera med staden eller att utnyttja e-tjänster ska i största möjliga mån vara lika god som för övriga invånare. Information som publiceras på stadens webbplats ska även vara tillgänglig för personer med funktionsnedsättning. Förbättringsförslag ska tas fram i dialog med funktionshinderrörelsen.

Staden bör utreda förutsättningarna för personer över 65 år att fortsätta delta i daglig verksamhet, i första hand för personer med psykisk ohälsa. Deltagarna i daglig verksamhet ska ges möjlighet till kontakter med den ordinarie arbetsmarknaden. Stadsdelsnämnderna ska

Justeringsmännens signum**Utdragsbestyrkande**

Sammanträdesprotokoll**Sammanträdesdatum****Blad****2016-04-14****33**

samarbeta med arbetsmarknadsnämnden i syfte att visa vägar till arbete.

Stadsdelsnämnder ska på ett strukturerat sätt arbeta för att utveckla kvaliteten i verksamheten. Nämnderna ska ta fram mål, åtagande och aktiviteter som bidrar till att förbättra kvaliteten där resultaten i undersökningarna varit mindre bra. Frågor som rör brukarens inflytande och delaktighet i att påverka den insats som ges ska prioriteras. Stadsdelsnämnderna ska eftersträva en god kontinuitet vad gäller biståndshandläggare. Därtill ska stadsdelsnämnderna samarbeta sinsemellan för att säkerställa likvärdighet och samordning.

Utbyggnadstakten av bostäder för personer med fysiska och psykiska funktionsnedsättningar ska öka. I samband med större bostadsexploateringsprojekt ska inriktningen vara att projekten ska innehålla en andel om minst fem procent lägenheter för särskilt boende med prioriterad inriktning boenden för personer med funktionsnedsättningar. Majoriteten har konkretiserat detta och sagt att denna princip ska gälla för projekt med fler än 100 lägenheter. Kristdemokraterna välkomnar denna ambitionshöjning.

I områden där det helt saknas gruppboende ska möjligheten att bygga sådana prövas i varje byggprojekt oavsett storlek.

I socialnämndens budget avsätts medel för utbildningsinsatser för verksamhetsområdet stöd och service till personer med funktionsnedsättning. Under en tvåårsperiod ska medlen användas till utbildningsinsatser inom bas- och specialistnivå. Inom basnivån är alla former av bemötandefrågor viktiga. Prioriterade områden är upphandling, uppföljning och samverkan med privata utförare och entreprenörer.

Justeringsmännens signum**Utdragsbestyrkande**

Sammanträdesprotokoll**Sammanträdesdatum****Blad****2016-04-14****34****Individ- och familjeomsorg inklusive socialpsykiatri**

En god skolgång har av forskningen identifierats som en av de främsta skyddsfaktorerna för barn som riskerar att fara illa. Stadsdelsnämnderna ska fortsatt prioritera förebyggande arbete och tidiga insatser till barn och ungdomar och samverkan mellan skolan och socialtjänsten ska intensifieras för att uppnå en tydligare helhetssyn kring de barn som far illa eller riskerar att fara illa.

Föräldrastödinsatser ger goda effekter. Forskning visar att den största förebyggande effekten, för att barn inte ska få problem senare i livet, nås om insatser som föräldrastödsprogram riktas till alla familjer/vårdnadshavare. Det är samtidigt viktigt med riktade insatser till enskilda familjer och gruppstödinsatser till utsatta barn respektive föräldrar som brister i sitt föräldraskap. Föräldrastödsprogram som Komet och ABC ska erbjudas föräldrar i förebyggande syfte.

Barn och ungdomar i familjehem är en högt prioriterad målgrupp. För att garantera kvaliteten i stadens familjehem ska uppföljningen av dessa utvecklas och kvaliteten säkerställas. Den som engagerar sig som förälder i ett familjehem ska erbjudas ett starkt stöd från socialtjänsten. Rekrytering av familjehem för ensamkommande flyktingbarn och flyktingungdomar ska fortsätta.

Stadsdelsnämnderna ska arbeta förebyggande genom att skapa meningsfull sysselsättning för barn och ungdomar under sommarmånaderna, exempelvis genom fler feriearbeten, dagkollo, samarbete med idrottsföreningar och andra organisationer.

Fältassistenter är en nödvändig resurs i stadens preventiva arbete med ungdomar. Fältassistenter är i många fall den viktiga och naturliga kontaktytan som ungdomar har med stadens övriga arbete. Deras mycket viktiga arbete med ungdomar i staden ska stödjas och i vissa stadsdelar utökas. Kristdemokraterna stöder den nya majoritetens satsning på fler fältassistenter. Kristdemokraterna vill också att Alliansens satsning på att fältassistenterna ska ha en tydlig närvaro i tunnelbanan fortsätter.

Justeringsmännens signum**Utdragsbestyrkande**

Sammanträdesprotokoll**Sammanträdesdatum****Blad****2016-04-14****35**

Stadsdelsnämnderna ska stödja ideella krafter som verkar för trygghet, till exempel nattvandrare.

Nämndernas drogförebyggande arbete ska fortsatt prioriteras. Preventionsenheterna ska arbeta för att minska de riskfaktorer som identifierats av Preventionscentrum. Informationskvällar för föräldrar om narkotika ska erbjudas av preventionsenheten och polis. Stockholmsenkäten är ett viktigt verktyg för stadens framtida planering inom preventionsområdet. Trenderna i Stockholmsenkäten ska ligga till grund för nämndernas arbete. Samtliga nämnder och bolag ska utifrån problembild och förutsättningar utforma metoder att använda i det brottsförebyggande arbetet i syfte att göra Stockholm till en trygg stad. Staden ska vara ett föredöme när det gäller att tillhandahålla platser för ungdomstjänst. Obligatoriska föräldrasamtal ska hållas senast efter 48 timmar när en påverkad minderårig påträffats av polis eller socialtjänst eller när en ungdom anmäls för brott. I arbetet mot hemlöshet ska nämnderna fortsatt prioritera det förebyggande arbetet, exempelvis genom budget- och skuldrådgivning. Det är viktigt att stadsdelsnämnderna och bostadsbolagen samarbetar för att förebygga vräkningar. Samtliga stadsdelsnämnder ska ha en skriftlig handlingsplan för vräkningsförebyggande insatser. Hemlösa stockholmare omfattas av tak-över-huvudetgarantin. Familjer med osäkra boendeförhållanden ska uppmärksammas. Den osäkra boendesituationen försenar bland annat introduktionen i samhället och arbetslivet för flyktingfamiljer. Allmänt inverkar en osäker boendesituation negativt på barnens möjlighet till trygghet och stabilitet. Skolsituationen påverkas också, vilket tillsammans med föräldrarnas utanförskap utgör en riskfaktor för ogynnsam utveckling.

Insatser för kvinnofrid och arbetet mot våld i nära relationer ska fortsatt prioriteras av samtliga nämnder. Stadsdelsnämnderna ska utgå från stadens program för kvinnofrid och riktlinjer för personal inom socialtjänsten som möter våld i nära relationer i sina verksamheter. Även

Justeringsmännens signum**Utdragsbestyrkande**

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

Blad

2016-04-14

36

män drabbas av våld i nära relationer. Arbetet med våld i nära relationer ska vara könsneutralt och kompetensen kring detta bör stärkas hos berörd personal. Alla stadsdelsnämnder ska utveckla verksamheter motsvarande de som bedrivs på Relationsvårdscentrum.

I socialnämndens budget avsätts medel för utbildningsinsatser för verksamhetsområdet individ- och familjeomsorg. Under en tvåårsperiod ska medlen användas till utbildningsinsatser inom bas- och specialistnivå. Prioriterade områden är samverkansfrågor, barnperspektiv, MI (motiverande samtal), utförardokumentation och bemötandefrågor i det sociala arbetet.

Systematisk uppföljning av placerade barn och unga är en prioriterad fråga i staden. Det primära syftet med uppföljningen är att se till att barnet har det bra. Uppföljningen ska säkerställa att vården är rättssäker och trygg och utgår från barnens behov, med utgångspunkt från de vård- respektive genomförandeplaner som upprättats. Uppföljningen ska också säkerställa att barnet ges goda möjligheter till en bra skolgång. Ett annat syfte med den regelbundna uppföljningen är att få underlag till överväganden och omprövningar av vården. Stadsdelsnämnderna och socialnämnden och utbildningsnämnden ska fortsatt utveckla former för uppföljning av placerade barn och unga i syfte att säkerställa att uppföljning sker på likartat sätt i stadsdelsnämnderna.

Stadsdelsnämnderna ska arbeta för att sysselsättningen till personer med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning förbättras. Alternativen behöver anpassas efter individen och inte tvärtom och därför upparbetas kontakter med företagare i närmiljön för att åstadkomma ett mer varierat utbud. Därmed sprids även kunskap till företagen om vad målgruppen kan bidra med. Tillgången till personliga ombud ska utvärderas.

Justeringsmännens signum

Utdragsbestyrkande

Sammanträdesprotokoll**Sammanträdesdatum****Blad****2016-04-14****37**

Våldsbejakande extremism

Det är oerhört angeläget att staden utarbetar en extremiststrategi anpassat efter de utmaningar samhället erfar. Staden har centralt bara påbörjat sin strategi mot extremism i dess olika uttryckssätt i form av nazistisk/fascistisk verksamhet, vänsterextremism i sin autonoma miljö samt islamistisk våldsbevakande extremism. Under den senare delen av 2016 förväntas ändå staden efterfråga en lokal handlingsplan från respektive stadsdelsnämnd. Den centrala strategin lider kraftigt av brist på konkretion, klumpar ihop de tre formerna av extremism och fungerar inte som en vägledning för hur den lokala handlingsplanen ska utformas. Kristdemokraterna vill betona att utformandet av den lokala strategin bör präglas av vakenhet inför alla tre uttryckssätten för extremism och betona såväl det förebyggande arbetet som det avkodifierande exit-arbetet för avhoppare.

Stadsmiljöverksamhet

I takt med att staden växer ökar trycket på grönområden och parker, vilket ställer högre krav på stadsdelsnämndernas skötsel och underhåll, men också på medborgarnas personliga ansvar för en ren stad. Stockholm ska vara klotterfritt och det ska vara rent och städat på allmänna platser såsom gator, torg och parker. På Kristdemokraternas initiativ finns nu appen Tyck Till som gör det lätt att felanmäla bland annat nedskräpning och klotter. Stadsdelsnämnderna ska samverka sinsemellan och med trafiknämnden för att hela staden ska vara snygg och välskött. Stadens städgaranti ska gälla, vilket innebär att städning och tömning av offentliga papperskorgar ska ske inom 24 timmar efter anmälan. Kristdemokraterna avvisars bestämt den nya majoritetens förslag att minska budgeten för att hålla staden ren med 41 miljoner. Skadedjursbekämpning ska upprätthållas för att minska nedskräpning från fåglar och andra skadedjur i stadens parker och badplatser. Den minskade ambitionen för en

Justeringsmännens signum**Utdragsbestyrkande**

Sammanträdesprotokoll**Sammanträdesdatum****Blad****2016-04-14****38**

ren stad är förödande i miljöer med inslag av social otrygghet. När det offentliga drar sig tillbaka känner sig människor övergivna av samhällets grundfunktioner. En ren stad är därför angelägen för ett samhälle som håller ihop.

Samtidigt är det glädjande att enskilda och verksamheter inom det civila samhället tar initiativ för att markera sitt missnöje med nuvarande ordning. Skräppupproret i Skarpnäck är ett bra exempel på civilkurage och rådighet i den uppkomna situationen.

All planering av den yttre miljön ska ske med särskild hänsyn till behoven hos barn, äldre och personer med funktionsnedsättning. Stadsdelsnämnderna ska arbeta med att skapa fler odlingslotter på outnyttjade eller underutnyttjade ytor. Nämnderna ska söka möjligheter till samordnad eller kombinerad upphandling stadsdelarna emellan såväl som med trafiknämnden. Det är viktigt att stadsdelsnämnderna och trafiknämnden samarbetar kring snöröjning.

I arbetet med att göra Stockholm tillgängligt för alla har stadsdelsnämnderna ett viktigt ansvar. Tillgänglighetsfrågorna ska vara integrerade i den dagliga verksamheten. Lekplatser ska utformas så att barn med funktionsnedsättning kan använda dem och vid renovering ska hänsyn tas till tillgänglighetsskapande åtgärder. Alla lekplatser ska hållas i gott och säkert skick. Parkvägar och parkbänkar ska tillgänglighetsanpassas. Arbetet med att rusta upp och tillgänglighetsanpassa stadens badplatser ska fortgå. Trappor ska vid upprustning kompletteras med ledstänger, barnvagnsramper och kontrastmarkering. Stadsdelsnämnderna ska även anlägga fler tillgängliga badbryggor och badstegar på lämpliga platser.

Idéburen stadsförbättring innebär att stockholmarna ges en möjlighet att påverka sin egen närmiljö genom dialog med nämnder och styrelser. Till exempel genom att utnyttja oanvända ytor på bättre sätt, att temporärt tomma lokaler används som gallerier och scener eller att gästvänliga

Justeringsmännens signum**Utdragsbestyrkande**

Sammanträdesprotokoll**Sammanträdesdatum****Blad****2016-04-14****39**

ytor rustas för att kännas välkomnande och kunna utnyttjas som offentliga platser. Initiativ för en förskönad stadsmiljö ska uppmuntras.

I Skarpnäck finns rikligt med natursköna miljöer. Stadsdelen kantas av naturreservat och omfattas söderifrån av det kända Flatenreservatet där ett utvecklingsarbete syftar skapa ett attraktivt besöksmål året runt med ett tydligt hållbarhetsperspektiv. Idag finns emellertid flera otrygghetsfaktorer som inverkar på förutsättningarna för denna målsättning. Det är därför angeläget att etablera förutsättningar för att beivra långtidsparkering utanför badet och hålla efter nedskräpning och skadegörelse.

Ekonomiskt bistånd

Det är av stor vikt att nämnderna aktivt följer och utvecklar rutiner för att stävja felaktiga utbetalningar av ekonomiskt bistånd. De kraftiga variationerna inom försörjningsstödet och att vi periodvis överstiger stadens snitt ger skäl för genomlysning och den handlingsplan som kommer till uttryck i tjänsteutlåtandet. De olika stadsdelsnämnderna bör också dra erfarenheter av varandras arbete och sprida goda exempel.

I dagens skola används datorer i hög utsträckning. För att ge barn i familjer som får ekonomiskt bistånd samma möjligheter som andra barn i skolarbetet bör dessa barns tillgång till it, genom bredband, tillgodoses inom ramen för Stockholms stads försörjningsstöd.

En aktiv och meningsfull fritid är viktigt för alla barn och ungdomar i staden. Kristdemokraterna beklagar och motsätter sig därför kraftfullt att regeringen beslutat att avskaffa fritidspengen som alliansregeringen införde föregående mandatperiod. Den gav en möjlighet för barn i ekonomiskt utsatta familjer att delta i fritidsaktiviteter som de annars inte skulle ha haft.

Genom Jobbtorg Stockholm ska alla som idag är beroende av ekonomiskt bistånd på grund av att de är arbetslösa garanteras en snabb individuell bedömning och en

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

Blad

2016-04-14

40

aktivitetsplan. Kristdemokraterna avvisar majoritetens förslag att inkludera SL-kort i det ekonomiska biståndet, det bör även fortsättningsvis vara behovsprövat.

Arbetsmarknadsåtgärder

Staden ska erbjuda ungdomar feriearbeten under både sommar- och vinterferier. Det är viktigt att staden eftersträvar att ungdomar med funktionsnedsättning erbjuds feriearbete. Staden ska samverka med det privata näringslivet för att företag ska ta emot fler feriearbetande ungdomar. Stockholms stad ska fortsätta arbeta utifrån den framgångsrika modellen ”En väg in”. Fokus ska vara på individen och hennes styrkor och utmaningar. Det finns behov av samverkan och utbyte mellan stadsdelsnämnderna och ett fortsatt arbete ska bedrivas i ett nätverk som sammankallas av arbetsmarknadsnämnden. Stadsdelsnämnderna ska samverka inom ramen för nätverket för att dra nytta av varandras erfarenheter samt fortsätta driva utvecklingsfrågor, bland annat med avseende på hur likställighet och tillgång till effektiva insatser ska säkras. Ett viktigt syfte med det utvecklingsarbete som bedrivs är att samtliga stadsdelsnämnder ska använda evidensbaserade instrument för bedömning både vid nybesök samt vid långvarigt behov av ekonomiskt bistånd, för att på ett systematiskt sätt kunna stödja människor i att finna vägar till självförsörjning.

Justeringsmännens signum

Utdragsbestyrkande

§ 8**Skrivelse om ökad sjukfrånvaro**

Svar på skrivelse från Kristina Lutz m.fl. (M), Jesper Svensson (L), Gunnar Caperius (C), Johan Sunbring (KD), dnr 1.6. -520/15

BESLUT**Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutar följande:**

1. Föreningsbidrag beviljas enligt förvaltningens förslag.

Ärendet

Ärendet redovisas i förvaltningens tjänsteutlåtande (dnr: 1.6. -520/15) daterad 2016-03-17.

Kristina Lutz m.fl. (M), Jesper Svensson (L), Gunnar Caperius (C), Johan Sunbring (KD) har överlämnat en skrivelse till förvaltningen där de vill att förvaltningen utreder tre frågor kring den ökande sjukfrånvaron i förvaltningen.

Förvaltningen svarar på skrivelsen genom att redogöra för hur förvaltningen arbetar med det systematiska arbetsmiljöarbetet genom att löpande ha diskussioner om arbetsmiljön på arbetsplatsträffar, ta fram handlingsplaner och genomföra skyddsronder. Förvaltningen följer stadens rehabiliteringsprocess.

Respektive enhetschef följer upp sjukfrånvaron tillsammans med HR-konsulterna. Trots ökande sjukfrånvarosiffror på förvaltnings-nivå är det förhållandevis få personer som är sjukskrivna längre perioder och de arbetar på olika enheter. Därför är det

Sammanträdesprotokoll**Sammanträdesdatum****Blad****2016-04-14****42**

också svårt att göra en övergripande analys av konsekvenserna för stadsdelen. Förvaltningen kommer under året att utvärdera och utveckla arbetet med sjukfrånvaron. Skarpnäcks stadsdelsförvaltning hade en relativt låg sjukfrånvaro för några år sedan, och i analysen ingår att undersöka om det finns några framgångsfaktorer i arbetssättet från den tiden. I svaret redovisar förvaltningen även sjukfrånvaron uppdelat på avdelningarna.

Framlagda förslag till beslut

Ordförande Ewa Larsson (MP) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är förvaltningens förslag. Ordföranden finner att stadsdelsnämnden beslutar enligt förslaget.

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

Blad

2016-04-14

43

§ 9

Medborgarförslag angående trädplantering vid Kyrkogårdsvägen

Svar på medborgarförslag

BESLUT

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutar följande:

Förvaltningens förslag till svar godkänns.

Ärendet

Ärendet redovisas i förvaltningens tjänsteutlåtande (dnr: 1.2.4. -52/16) daterad 2016-03-22.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd överlämnade 2016-03-17 ett medborgarförslag till förvaltningen för beredning. Skrivelsen innehåller ett förslag om att träd ska planteras på en gräsyta vid korsningen av Oxelvägen och Kyrkogårdsvägen i Enskededalen. Ytan är idag trist och har använts som upplag vid olika gatuarbeten.

Förvaltningen anser att det är ett bra förslag och kommer att plantera ett antal nya träd på platsen senare under våren.

Framlagda förslag till beslut

Ordförande Ewa Larsson (MP) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är förvaltningens förslag. Ordföranden finner att stadsdelsnämnden beslutar enligt förslaget.

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

Blad

2016-04-14

44

§ 10

Månadsrapport mars 2016

BESLUT

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutar följande:

Månadsrapporten för januari-mars 2016 läggs till handlingarna.

Ärendet

Ärendet redovisas i förvaltningens tjänsteutlåtande (dnr: 1.2.1. -72/16) daterad 2016-04-07.

Förvaltningen prognostiserar ett underskott om 0,5 mnkr före resultatöverföring och ett nollresultat efter resultatöverföring.

Framlagda förslag till beslut

Ordförande Ewa Larsson (MP) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är förvaltningens förslag. Ordföranden finner att stadsdelsnämnden beslutar enligt förslaget.

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

Blad

2016-04-14

45

§ 11

Inkomna skrivelser från nämndens ledamöter och ersättare

Anmäles en skrivelse från ordförande Ewa Larsson m.fl., (MP), ledamot Claes Elmgren m.fl., (S), ledamot Tina Kratz (V), ledamot Jesper Svensson m.fl. (L), Gunnar Caperius (C) och Jonathan Lindgren (KD) angående behov av cykelpumpar i Skarpnäcks stadsdelsområde.

Anmäles en skrivelse från ordförande Ewa Larsson m.fl., (MP), ledamot Claes Elmgren m.fl., (S), ledamot Tina Kratz (V), ledamot Jesper Svensson m.fl. (L), Gunnar Caperius (C) och Jonathan Lindgren (KD) angående upprustning av Skarpnäcks skola och byggande av en idrottshall i anslutning till Skarpnäcks skola.

Anmäles en skrivelse från Kristina Lutz m.fl. (M) och Jonathan Lindgren (KD) angående situationen inom socialtjänsten.

BESLUT

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutar följande:

Skarpnäcks stadsdelsnämnd överlämnar skrivelserna till förvaltningen för handläggning.

Framlagda förslag till beslut

Ordförande Ewa Larsson (MP) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är förvaltningens förslag. Ordföranden finner att stadsdelsnämnden beslutar enligt förslaget.

Justeringsmännens signum

Utdragsbestyrkande

§ 12

Skrivelser från nämndens råd enligt lista

Anmäles protokoll från nämndens råd i förteckning (bilagd § 12).

BESLUT

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutar följande:

Skarpnäcks stadsdelsnämnd lägger anmälan till handlingarna.

Framlagda förslag till beslut

Ordförande Ewa Larsson (MP) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut och det är förvaltningens förslag. Ordföranden finner att stadsdelsnämnden beslutar enligt förslaget.

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

Blad

2016-04-14

47

§ 13

Inkomna medborgarförslag enligt lista

BESLUT

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutar följande:

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutar att
medborgarförslagen med diarienummer 1.2.4. -120/16,
samt 1.2.4. -121/16 överlämnas till
stadsdelsförvaltningen för vidare handläggning.

Framlagda förslag till beslut

Ordförande Ewa Larsson (MP) yrkar bifall till
förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut
och det är förvaltningens förslag. Ordföranden finner att
stadsdelsnämnden beslutar enligt förslaget.

§ 14

Inkomna och utgående skrivelser från medborgare, remisser, m.m. enligt lista

*Anmäles i förteckning inkomna och utgående
skrivelser, remisser, m.m. (bilagd § 14).*

BESLUT

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutar följande:

Skarpnäcks stadsdelsnämnd uppdrar åt förvaltningen
att vidta de åtgärder som kan föranledas av de
inkomna skrivelserna, remisserna m.m.

Framlagda förslag till beslut

Ordförande Ewa Larsson (MP) yrkar bifall till
förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut
och det är förvaltningens förslag. Ordföranden finner att
stadsdelsnämnden beslutar enligt förslaget.

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

Blad

2016-04-14

49

§ 15

Anmälan av protokoll och minnesanteckningar
enligt lista

BESLUT

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutar följande:

Skarpnäcks stadsdelsnämnd lägger anmälan till
handlingarna.

Framlagda förslag till beslut

Ordförande Ewa Larsson (MP) yrkar bifall till
förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut
och det är förvaltningens förslag. Ordföranden finner att
stadsdelsnämnden beslutar enligt förslaget.

§ 16

**Anmälan av beslut i delegation avseende
allmänna ärenden enligt lista**

*Anmäles beslut i delegation enligt förteckning
(bilaga § 16).*

BESLUT

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutar följande:

Skarpnäcks stadsdelsnämnd lägger anmälan till
handlingarna.

Framlagda förslag till beslut

Ordförande Ewa Larsson (MP) yrkar bifall till
förvaltningens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden konstaterar att det finns ett förslag till beslut
och det är förvaltningens förslag. Ordföranden finner att
stadsdelsnämnden beslutar enligt förslaget.

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

Blad

2016-04-14

51

§ 17

**Nedläggning av faderskapsutredning enligt 2
kap. 7 § FB**

SEKRETESS

Justeringsmännens signum

Utdragsbestyrkande

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

Blad

2016-04-14

52

§ 18

**Anmälan av beslut i delegation avseende
enskilda ärenden enligt lista**

SEKRETESS

Justeringsmännens signum

Utdragsbestyrkande